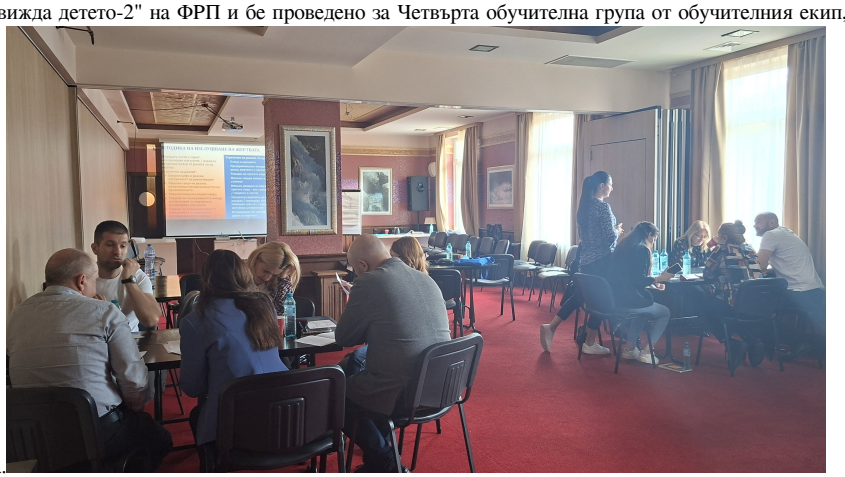
Четвърта група завърши последното ниво от тристепенния курс по детско правосъдие по проекта „Темида вижда детето-2"

Поредно обучение на тема „Добри практики за провеждане на наказателни производства с участие на дете. Особености при престъпления в условия на домашно насилие. Техники за професионален интегритет" завърши днес във Велинград. То представлява последно трето ниво от тристепенен обучителен курс по правосъдие за дете по проекта „Темида вижда детето-2" на ФРП и бе проведено за Четвърта обучителна група от обучителния екип, водил първото обучително ниво, в състав Ива Пушкарова и Петя Попова.

Поради големия интерес към обученията по проекта до участие бяха допуснати рекорден брой участници - 29, от които 19 прокурори и следователи, 4 съдии и общо 6 разследващи полицаи, адвокати и социални работници от апелативните райони на София, Пловдив, Бургас и Велико Търново. Най-силно представен бе Пловдивският апелативен район (12 участници). Това е единствената обучителна група от трето ниво, в която двата пола са равно представени.

Съдържанието на обучението бе разработено на основата на изразените предпочитания и заявки на участниците в обратните връзки от второто обучително ниво. Сложността на третото ниво бе увеличена съществено спрямо предходните две нива, с внасяне на методики за формиране на дълбоки интегрирани компетенции от висшия пилотаж на правосъдието за деца. Основната цел на третото ниво е да подпомогне изграждането на цялостна професионална перспектива и устойчиви практики на третиране на детето в адаптирани и щадящи процедури съобразно най-високите професионални стандарти.

Програмата започна с лекционно-дискусионни модули за домашно насилие и основи на професионалния интегритет при правораздаване в чувствителните сфери на правосъдието за дете и домашно насилие. Първият ден завърши със симулативна игра, в която четирима от участниците влязоха в роли на разведени майка („Зорница") и баща („Генади") на малолетно момиче („Елица") и родителите на майката („Белмондия и Хараламби Стаматкови"), отношенията между които са белязани от различни форми и видове домашно насилие и семейни усложнения. Задачата им бе да представят предварително зададени им факти от семейната среда, а задачата на групата бе да разкрие тези факти чрез разпити и наблюдения и реши до сутрешния модул на втория обучителен ден дали детето е пострадало от домашно насилие като пряка жертва или като свидетел. Казусът бе разработен по действителен случай от практиката на лекторите.

Анализът на играта позволи на участниците да осмислят разликите между домашното насилие и прояви на дисфункционални семейни отношения, препоръчителните подходи при разследване и доказване на домашно насилие с пострадало дете, когато то е пряка и непряка жертва, както и специфичните типични проявления на институти като „отклонение на удара" при механизмите на домашно насилие.

Вторият ден продължи със симулативно решаване на казус от практиката на Пловдивския апелативен район, в който органите на разследването са били подведени да разследват привидно престъпление, извършено в условия на домашно насилие между бивши романтични партньори, на основата на измамливи твърдения на пострадалата и свидетели за извършено срещу нея отвличане.

Участниците, разделени в пет малки групи, следваше да установят дали такова събитие е настъпило, дали съставомерно отвличане и дали в причинна връзка с него за малолетната дъщеря на свидетелката е възникнал риск или детето е пострадало от съставомерно неполагане на дължимата родителска грижа. При решаването на казуса участниците трябваше да разработят стратегии на разследване и доказване, които да ги доведат до допълнителна информация, предоставяна от лекторите при поискване чрез задаване на конкретни въпроси към свидетели, обвиняем и вещи лица.

Всяка група успя да достигне до различен обем от тази допълнителна информация, като казусът можеше да бъде решен независимо от този обем.

На основатата на събраната от всяка малка група информация и групов анализ всяка група трябваше да подготви жив присъствен разпит на 11-годишно дете, представящо в роля момиченцето от казуса („Константина-Арабела"), след което петте групи заедно да планират и проведат разпита, като следват правилата на щадящата процедура. Това е единствената обучителна група, в която детето бе разпитвано на живо в обучителната зала.

След разпита групите трябваше да достигнат до крайно решение на казуса, което да представят и обсъдят в голямата група.

В последвалия разбор на симулацията бяха обсъдени стратегиите за търсене на допълнителната информация, добрите практики за работа със съдебна психологична и психиатрична експертиза, протеклия разпит и инструментите за екипно функциониране между участници с различни професии.

Третият ден завърши с дискусионен модул по въпроси от предмета на обучението, които вълнуват участниците.

Въпреки че групата бе значително по-голяма от предвиденото в обучителната методика и в състава ѝ настъпиха промени в предобучителния период, постигнатата от предходните две нива групова синергия и организационна култура позволи пълноценното включване на новите участници. Отражението върху груповата динамика бе в по-бавното задвижване на груповия процес и излагането на новите участници на по-интензивна и натоварваща групова работа по нова за тях игрова методика. Въпреки това групата работи ефективно.

В обратните връзки групата изрази висока удовлетвореност от обучението и даде обща оценка на неговата практическа полезност 4.70 от общо 5.00 бала.

Участниците споделят, че от особен интерес и полза им е бил обменът на различни гледни точки от други колеги и участници от друга професия, екипната динамика, комуникация и доверие, както и въпросите на спазването на професионалния интегритет, който в две от малките групи постави различни предизвикателства, техниките за разпит на дете. За тази група екипната проблематика е особено значима и участниците са извлекли изразени ползи в тази материя и по-конкретно:

динамиката на работата с хора в различни сфери; специфики при подготовка за провеждане на разпит; обратна връзка от останалите членове на екипа; усъвършенстване на работа в екип; умения за изслушване; значението на комуникацията със специалист психолог/педагог; значението на предварителната подготовка за разпит на дете; различия между групова и екипна работа. За новите участници от голямо значение е било и голямото разнообразие и дълбочина на нови знания, които това ниво предоставя. Групата откликва с оценка за висока полезност на груповите разсъждения по казусите; неюридическите характеристики на домашното насилие; зависимостите; личностовите особености на насилника и жертвата; ,,разпознаването как детето може да е жертва на домашно насилие, когато насилието не е пряко насочено срещу него"; начина и особеностите на работа с деца; провеждането на разпит на деца; ,,психологическите аспекти при решаване на правни въпроси" и ,,как смесицата на психология и юридическа дейност води до по-високо ниво на професионализъм".

Ясно изразена е заявка за последващи нива по същата методика и запазване на контакта между участниците и лекторите.

Предстои процедурата по сертифициране на участниците чрез електронния портал на НИП след решаване на сертификационен тест.

Проектът ,,Темида вижда детето-2“ се изпълнява за периода юли 2025-юли 2026 г.от Фондация за развитие на правосъдието с подкрепата на семейна фондация ,,Лъчезар Цоцорков“ и в партньорство с Националния институт на правосъдието, Върховния касационен съд, Държавната агенция за закрила на детето, Националното бюро за правна помощ, Националната комисия за борба с трафика на хора, Съюза на юристите в България, Националната мрежа за детето, Центъра за изследване на демокрацията, Фондация ПУЛС, Български адвокати за правата на човека и Центъра за обучение на адвокати ,,Кръстю Цончев“.

21 Ноември 2025